

Sygn. akt: I C 419/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. G.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej i Prokuratorowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. nie obciąża powoda kosztami procesu;

III. nieuiszczone koszty sądowe przejmują na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 419/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 kwietnia 2013 roku powód S. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej oraz Prokuratora Rejonowego w Białej Podlaskiej na jego rzecz kwoty 350.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2009 roku do dnia zapłaty. Ponadto powód domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu według norm prawem przepisanych (petitum pozwu, k. 2).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż toczy się wobec niego postępowanie karne, w którym został oskarżony o to, że w okresie od grudnia 2003 r. do stycznia 2004 r. dokonał wyrębu i kradzieży drewna z działek leśnych. Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 12.06.2007 r. został uznany winnym i skazanym na karę ograniczenia wolności. Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 14.01.2008 r. postępowanie karne zostało warunkowo umorzone. Wskutek apelacji Prokuratora Rejonowego i pokrzywdzonych Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 6.05.2008 r. wyrok ten uchylił i sprawę przekazał do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej. Pomimo, iż od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6.05.2008 r. do daty wydania kolejnego wyroku przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej w dn.30.03.2009 r. upłynęło 10 m-cy i Sąd Rejonowy miał do przesłuchania kilku świadków, nie poczynił żadnych działań mających na celu koncentrację materiału dowodowego. Sprawa prowadzona była niedbale, co doprowadziło do kolejnego uchylenia wyroku przez Sąd Okręgowy w Lublinie i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej. Naruszona została zasada rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, przez co całe postępowanie od chwili wszczęcia trwa już 9 lat. Sprawa trafiła do Europejskiego

Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu i została dla powoda pozytywnie rozpatrzona. Powód wskazał, iż nie on dokonał wycięcia przedmiotowych drzew, a jego ojciec, nieżyjący już M. G. (1), który uczynił to nieświadomie ze względu na problemy związane z granicami i własnością działek.

Z uwagi na nieprawomocny wyrok sądu Komendant Policji w L. i Komendant Główny Policji w W. odmówili mu pozwolenia na posiadanie broni palnej. W efekcie tego S. G. został zwolniony z dniem 28.02.2009 r. z pracy w Straży Ochrony Kolei. Od 4 lat pozostaje bez pracy, bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych oraz do świadczeń zdrowotnych. Posiada na utrzymaniu żonę oraz uczące się dziecko. Prowadzone przewlekłe postępowanie zrujnowało mu oraz jego rodzinie życie, pogorszył się jego stan zdrowia. Z uwagi na toczące się postępowanie karne odmawiano mu zatrudnienia w kilku firmach (uzasadnienie pozwu, k. 3).

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 września 2013 roku pozwany zastępowany procesowo przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podniósł, że do czasu prawomocnego zakończenia postępowania kompetencje do ustalenia, czy doszło do nieuzasadnionej zwłoki w danym postępowaniu oraz do ewentualnego przyznania odpowiedniej sumy pieniężnej należą do sądu wymienionego w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. u. Nr 179, poz. 1843). Dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania, w razie zgłoszenia żądania naprawienia szkody przez stronę, która nie wносиła skargi na przewlekłość, rzeczą sądu w postępowaniu cywilnym jest ustalenie, czy doszło do zbędnej zwłoki, jako jednej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 roku, II CSK 640/09, Lex nr 598758). Tymczasem postępowanie, z którego przewlekłością powód łączy dochodzone roszczenie, nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone. W trakcie trwania postępowania karnego przeciwko powodowi obaj oskarżeni (w tym S. G.) składali skargi na przewlekłość postępowania. Żadna ze skarg nie została przez Sąd uwzględniona.

Pozwany podniósł ponadto, że sprawa, której dotyczy niniejsze powództwo, jest prowadzona przez pozwanego zgodnie z przepisami prawa. Przerwy związane z odraczaniem rozprawy związane były z częstym przedkładaniem przez oskarżonych zwolnień lekarskich oraz koniecznością koncentracji materiału dowodowego. Pozwany dokładał najwyższych starań celem jak najszybszego zakończenia postępowania karnego. Przyczyny leżące u podstaw danych decyzji procesowych odsuwających w czasie określone czynności miały charakter obiektywny i niezależny od woli pozwanego. W sprawie brak jest również związku przyczynowego pomiędzy rzekomą przewlekłością postępowania, a powstaniem licznych schorzeń na zdrowiu powoda oraz jego żony. Pozwany zakwestionował również związek przyczynowy pomiędzy trwającym postępowaniem karnym, a zwolnieniem powoda z pracy oraz późniejszymi trudnościami w znalezieniu zatrudnienia. Nadto pozwany podniósł, że żądanie zasądzenia kwoty 350.000 zł. nie znajduje uzasadnienia w panujących stosunkach gospodarczych i społecznych i jawi się jako określona na zasadzie dowolności. Powód nie zaoferował żadnego dowodu na okoliczność doznanego przez siebie uszczerbku tak majątkowego, jak i niemajątkowego (odpowiedź na pozew, k. 29-37).

W toku rozprawy w dniu 20 listopada 2013 roku powód wskazał, że połowa dochodzonej przez niego kwoty stanowi zadośćuczynienie, a druga połowa ma być odszkodowaniem za utracone dochody (protokół rozprawy, k. 118-119).

W piśmie procesowym z dnia 7 stycznia 2014 roku pozwany podniósł, że w dniu 29 maja 2012 r. ETPCz wydał decyzję w sprawie G. p. Polsce (nr 9848/10). Trybunał uznał, iż doszło do naruszenia art. 6 § 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a tym samym przyznał S. G. kwotę 10,500 zł (dziesięć tysięcy pięćset złotych) oraz skreślił sprawę z listy skarg. Kwota ta została wypłacona powodowi w dniu 23 sierpnia 2012 r. Zatem, w ocenie pozwanego, S. G. uzyskała stosowne zadośćuczynienie w związku z roszczeniami dotyczącymi nieprawidłowości i przewlekłości w postępowaniu karnym, w którym występował w charakterze oskarżonego, zaś podnoszone przez

niego w niniejszej sprawie żądanie stanowi chęć uzyskania zadośćuczynienia i odszkodowania za te same działania jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, za które powód uzyskał już stosowną rekompensatę przyznaną na jego rzecz przez ETPCz (k. 146).

W piśmie procesowym z dnia 20 stycznia 2014 roku powód wskazał, że przewlekłość postępowania należy wywieść z analizy treści postanowień Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej o odraczaniu kolejnych rozpraw oraz ich odwoływaniu, a także nie wydawania wyroków w terminie, lecz otwierania na nowo zamkniętej rozprawy. Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej postanowieniem z dnia 12 marca 2012 roku zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie I Ns 473/09 z wniosku R. G. o stwierdzenie nabycia przez rodziców powoda własności jednej z działek gruntu przez zasiedzenie i podjął je dopiero po upływie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia w tym przedmiocie. Przerwanie i odraczanie kolejnych rozpraw prowadzi do wniosku, że sprawa ta toczyła się tak długo z uwagi na wadliwą organizację pracy VII Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej. Zakończenie powyższego procesu dopiero po upływie dziewięciu lat wyrokiem umarzającym postępowanie a nie uniewinniającym powoda od zarzuczonego mu czynu, co do rzekomej kradzieży drzew z gruntu jego rodziców, jest następstwem nieefektywnego prowadzenia sprawy, braku należytej staranności procesowej, co wypełnia przesłanki bezprawności przewidzianej w art. 417 par. 1 k.c. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za wyrządzoną powodowi szkodę dotyczy kwoty około 190.000 złotych stanowiącą wyliczone przez Komendanta Głównego Straży Ochrony Kolej w W. utracone wynagrodzenie brutto za pracę, jakie otrzymałby powód jako funkcjonariusz SOK w okresie od dnia 1 marca 2009 roku do chwili wyrokowania, tj. za 58 miesięcy. Zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w kwocie 160.000 złotych uzasadnienie swoje znajduje w naruszeniu dóbr osobistych powoda - art. 448 kc, przez przedstawicieli Skarbu Państwa. Dopuszczenie się przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej rażącej przewlekłości postępowania zmusiło powoda do zwrócenia się ze skargą do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. W wyniku jednostronnej deklaracji Rząd RP zaproponował powodowi kwotę 10.500 zł. Kwota ta została powodowi wypłacona i o tą kwotę pomniejszone zostało dochodzone pozwem roszczenie (k. 158-161).

W piśmie z dnia 11 sierpnia 2014 roku pozwany podniósł, że powód sam informował przyszłych pracodawców o toczącym się wobec niego procesie karnym. Działanie to zakwalifikować należy co najmniej w kategorii przyczynienia się do powstałej szkody w postaci niemożności zarobkowania. S. G. przeżył psychologicznie zrozumiały stres, który mieści się w kategoriach doświadczeń życiowych każdego człowieka. Kompensacji na podstawie art. 445 § 1 k.c, czy 448 k.c. nie podlega per se każdy stan podwyższonego napięcia psychicznego w kwalifikowany charakter zmian w psychice człowieka. Ponadto podniósł, że obywatele muszą w interesie ochrony dobra wspólnego, jakim jest bezpieczeństwo publiczne, ponosić ryzyko związane z legalnym wdrożeniem postępowania karnego. Ryzyko to rozciąga się również na wszelkie niedogodności związane z występowaniem w procesie karnym w charakterze oskarżonego, w tym koniecznością stawania przed sądem (k. 254-257).

Powód w piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2014 roku podniósł, że kierując w stosunku do jego osoby akt oskarżenia prokurator dał wiarę nieuczciwym świadkom, którzy oskarżyli go o dokonanie kradzieży drzew z działek znajdujących się w wieloletnim samoistnym posiadaniu wiodącym do zasiedzenia. Spowodowało to zwolnienie go z pracy w Straży Ochrony Kolei i pozbawienie przez okres 7 lat środków do życia z powodu niemożności podjęcia jakiegokolwiek pracy zarobkowej. Na dochodzoną pozwem kwotę 350 tys zł składa się zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w kwocie 160.000 zł oraz kwota 190.000 zł, jako rekompensata za wysokość szkody w wyniku bezpodstawnego oskarżenia powoda przez Prokuratora Rejonowego w Białej Podlaskiej i Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej oraz rażącego przewleknięcia postępowania (k. 286-287).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 13 marca 2006 roku do Prokuratury Rejonowej w Białej Podlaskiej wpłynęło zawiadomienie o możliwości popełnienia przez S. G. i M. G. (2) czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 290 § 1 k.k. (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, k. 1-2 z akt sprawy VII K 215/12).

W dniu 19 maja 2006 roku powodowi przedstawiono zarzut tego, że : I. w okresie od 15 stycznia 2004 r. do dnia 19 marca 2004 r. w miejscowości M., gm. R., pow. (...), woj. (...), działając w celu przywłaszczenia, wspólnie z innymi ustalonymi osobami dokonał wyrębu i kradzieży z działki leśnej nr (...) drzewa o gatunku brzoza i olcha o łącznej masie 15.46 m³ i wartości 2027,52 zł na szkodę H. R., to jest o czyn z art. 278 § 1 kk, : II. w okresie od grudnia 2003 r. do stycznia 2004 r. w miejscowości M., gm. R., pow. (...), woj. (...), działając w celu przywłaszczenia, wspólnie z innymi osobami dokonał wyrębu i kradzieży z działki leśnej nr (...) drzewa o gatunku brzoza, sosna i olcha o łącznej masie 20,63 m³ i wartości 2681,99 zł na szkodę B. W., to jest o czyn z art. 278 § 1 kk (postanowienie, k. 79 z akt sprawy VII K 215/12).

Akt oskarżenia przeciwko M. G. (2) i S. G. wniesiono do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej w dniu 21 lipca 2006 roku (akt oskarżenia, k. 105-108).

Sprawa została wpisana do repertorium pod sygn. VII K 1149/06 w dniu 7 września 2006 roku, Przewodniczący VII Wydziału Grodzkiego wyznaczył termin rozprawy na dzień 25 września 2006 roku. Do rozprawy w wyznaczonym terminie nie doszło z uwagi na chorobę oskarżonego M. G. (2). Również w dniu 19 października 2006 roku przewod sądowy nie został otwarty z uwagi na chorobę oskarżonego i jego obrońcy adw. T. L.. W dniu 14 grudnia 2006 roku sąd był zmuszony kolejny raz odroczyć rozprawę wobec choroby oskarżonego M. G. (2). Na kolejny termin rozprawy w dniu 13 kwietnia 2007 roku nie stawił S. G., nadsyłając zaświadczenie z treści którego wynika, iż doznał urazu stawu skokowego. W dniu 15 maja 2007 roku również nie doszło do rozprawy, z uwagi na złożenie zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy S. G.. Przed kolejnym terminem rozprawy obrońca oskarżonego złożył wniosek o rozpoczęcie sprawy bez udziału S. G., co skutkowało wydaniem w dniu 12 czerwca 2007 roku wyroku nakazowego, w którym obydwaj oskarżeni zostali uznani za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i skazani na kary ograniczenia wolności. Wyrok z dnia 12 czerwca 2007 roku utracił moc, wobec wniesienia od niego sprzeciwów, zarówno przez Prokuratora Rejonowego w Białej Podlaskiej, jak i przez oskarżonych oraz oskarżycieli posiłkowych J. R. i B. W.. (zarządzenie, k. 104, zarządzenie, k. 117, protokoły rozprawy, k. 134, 141, 152, 170, 212, 222, 229, Wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 12 czerwca 2007 r. sygn. akt VII K1149/06, k. 230-231, sprzeciw od wyroku nakazowego, k. 234, 235, 237, 238, 239 z akt sprawy VII K 215/12).

W dniu 21 czerwca 2007 roku wyznaczono termin rozprawy (sygn. akt VII K 1149/06) na dzień 11 lipca 2007 roku. Na rozprawie doszło do otwarcia przewodu sądowego, przy czym zarządzono przerwę w rozprawie do dnia 30 lipca 2007 roku. Sąd prowadząc postępowanie dowodowe wielokrotnie zarządził przerwy i odraczał rozprawę, przy czym w dniu 17 grudnia 2007 r. doszło do zamknięcia przewodu sądowego. W dniu 24 grudnia 2007 roku sąd postanowił wznowić przewód celem uzupełnienia materiału dowodowego i po odebraniu dodatkowych wyjaśnień od oskarżonych w dniu 14 stycznia 2008 roku wydał wyrok, w którym po uznaniu, iż czyny zarzucane oskarżonym stanowią wypadek mniejszej wagi, postępowanie karne warunkowo umorzył. (protokoły rozprawy, k. 256-258, 268-270, 280-281, 296-297, 315, 327-329, 269-371, 377, wyrok Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 14 stycznia 2008 r. sygn. akt VII KI 149/06, k. 378-379 z akt sprawy VII K 215/12).

Orzeczenie to zostało zaskarżone przez Prokuratora Rejonowego w Białej Podlaskiej, który w apelacji dnia 18 lutego 2008 roku, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, domagał się uchylecia wyroku i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania. Oskarżyciele posiłkowi J. R. i B. W. w złożonych przez siebie apelacjach zarzucili m.in. błędne ustalenie wartości szkody, domagając się wymierzenia oskarżonym stosownych kar. Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 6 maja 2008 roku w sprawie XI Ka 277/08 uchylił zaskarżony wyrok, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej (apelacje, k. 416-418, 419-421, 422-424, Wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 maja 2008 r. sygn. akt XI Ka 277/08, k. 441, uzasadnienie, k. 442-444 z akt sprawy VII K 215/12).

Kolejne terminy rozpraw (sygn. akt VII K 822/08) przed sądem pierwszej instancji miały miejsce w dniach 24 lipca i 12 sierpnia 2008 roku kiedy to sprawę skierowano do postępowania mediacyjnego. Do zawarcia ugody nie doszło wobec braku konsensusu przy ustaleniu wartości skradzionego drewna. Rozprawa kontynuowana w dalszym ciągu w dniach

5 i 20 lutego 2009 roku prowadzona była pod kątem uzupełnienia materiału dowodowego. Po zamknięciu przewodu sądowego w dniu 5 marca 2009 roku, obrońca S. G., który nie stawiał się do sądu, przedkładając zaświadczenie o niezdolności do pracy, złożył kolejne wnioski dowodowe skutkujące wznowieniem przewodu sądowego w dniu 12 marca 2009 roku. Po ich przeprowadzeniu w dniu 30 marca 2009 roku sąd wydał wyrok, w którym uznał obydwu oskarżonych za winnych dokonania zarzucanych im czynów i po uznaniu, iż stanowią one ciąg przestępstw przewidziany w art. 91 § 1 kk wymierzył im kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. (protokoły rozpraw, k. 461-463, 468-469, 491, 505, 510, 515-516, 530-531, Wyrok Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 30 marca 2009 r. sygn. akt VII K 822/08, k. 533-534, uzasadnienie, k. 553-558 z akt sprawy VII K 215/12).

Decyzją L. Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 27.06.2008 r. Nr (...) odmówiono powodowi dopuszczenia do posiadania broni palnej znajdującej się na wyposażeniu straży ochrony kolei. Uzasadniono ją toczącym się wobec powoda postępowaniem karnym. Decyzję tę utrzymano decyzją Komendanta Głównego Policji z dnia 15.10.2008r. Nr (...) (decyzja z dnia 27 czerwca 2008 r., k. 184, decyzja z dnia 15 października 2008 roku, k. 181-183).

Powód twierdzenie oparł na fakcie wydania decyzji z dnia 27 czerwca 2008 roku którą L. Komendant Wojewódzki Policji odmówił dopuszczenia powoda do wykonywania zadań z użyciem broni znajdującej się na wyposażeniu Straży Ochrony Kolei. W uzasadnieniu decyzji przywołano przepis art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 21 maja 1999 roku o broni i amunicji (Dz. U. Z 2004 roku, nr 52, poz. 525 ze zm.), zgodnie z którym, negatywną przesłanką dopuszczenia do posługiwania się bronią palną jest toczące się postępowanie karne o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu. W następstwie tego w dniu 11 listopada 2008 roku doszło złożenia oświadczenia o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę.

Orzeczenie to zaskarżyli obydwaj oskarżeni, przy czym S. G. wniósł o zawieszenie postępowania odwoławczego do czasu ukończenia postępowania o zasiedzenie lub uwłaszczenie lasu, z którego dokonano kradzieży drzew. Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 23 września 2009 roku w sprawie XI Ka 539/09 przedmiotowego wniosku nie uwzględnił, zaś wyrokiem z dnia 6 października 2009 roku uchylił zaskarżony wyrok, przekazując ponownie sprawę Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej do ponownego rozpoznania. (apelacja, k. 565-575, wyrok Sądu Okręgowy w Lublinie z dnia 6 października 2009 r. sygn. akt XI Ka 539/09, k. 613, uzasadnienie, k.614-619 z akt sprawy VII K 215/12).

W dniu 6 stycznia 2010 roku S. G. wniósł do Sądu Okręgowego w Lublinie skargę na przewlekłość postępowania, który oddalił ją postanowieniem z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie XI S 1/10. (skarga, k. 633, postanowienie Sądu Okręgowy w Lublinie z dnia 17 lutego 2010 r. sygn. akt XIS 1/10, k. 635-638 z akt sprawy VII K 215/12).

Do ponownego otwarcia przewodu sądowego (sygn. akt. VII K 525/10) w dniu 17 marca 2010 roku nie doszło wobec niestawiennictwa oskarżonego S. G., który nadesłał zaświadczenie lekarskie stwierdzające dolegliwość ortopedyczną. W dniu 14 kwietnia 2010 roku sąd rozpoczął rozprawę pomimo nieobecności oskarżonego S. G. i odroczył ją do dnia 10 maja 2010 roku. Na tym terminie jak i na kolejnych, w dniach 14 czerwca, 26 lipca, 30 sierpnia, 27 września przeprowadzano dowody z zeznań świadków, jak też dołączano stosowne dokumenty oraz zasięgnięto opinii biegłego psychologa odnośnie zdolności postrzegania, zapamiętywania i odtwarzania przez pokrzywdzonego B. W.. Ponadto zasięgnięto opinii biegłego z zakresu leśnictwa i szacowania wartości drzew i drewna, który po wielu ponagleniach nadesłał ją do sądu dopiero w dniu 4 listopada 2010 roku. Uwzględniony wniosek prokuratora o uzupełnienie tej opinii skutkowało odraczeniem rozprawy i wyznaczeniem kolejnych jej terminów. Biegły nie był w stanie przeprowadzić oględzin na gruncie z uwagi na porę roku (zima, następnie roztopy), co było warunkiem koniecznym opiniowania, o czym powiadomił sąd. W dniu 27 lipca 2011 roku pokrzywdzeni J. i H. R. oświadczyli, iż szkoda wyrządzona im przez oskarżonych została naprawiona, zaś pokrzywdzony B. W. przyjął obietnicę oskarżonego S. G. zobowiązującego się do naprawienia szkody w przypadku przegrania sprawy zasiedzenia nieruchomości leśnej. Pozwoliło to wraz z cofnięciem wniosku o wydanie opinii biegłego z zakresu leśnictwa, szacowania wartości drzew i drewna na zamknięcie przewodu sądowego i wydanie w tym dniu wyroku warunkowo umarzającego postępowanie. (protokoły rozprawy, k. 660, 669-671, 679-683, 703-704, 710, 716-718, 730-731,745, 765, 773,776, 782, 787, 794, 802, 806, 812-813, wyrok

Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 27 lipca 2011 r. sygn. akt VII K 525/10, k. 814-815, uzasadnienie, k. 820-832 z akt sprawy VII K 215/12).

Apelację od tego rozstrzygnięcia wnieśli oskarżeni i oskarżyciel posiłkowy B. W.. Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 10 stycznia 2012 roku w sprawie sygn. akt XI Ka 865/11 uchylił wyrok Sądu Rejonowego, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazał, iż kluczowym dowodem w sprawie będzie rozstrzygnięcie zapadłe w sprawie o zasiedzenie sygn. akt I Ns 473/09, dopuszczając nawet zawieszenie niniejszego postępowania do czasu uprawomocnienia wskazanej sprawy cywilnej. Dało to podstawę do wydania postanowienia tej treści przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej w dniu 12 marca 2012 roku syn. Akt VII K 215/12, (apelacje, k. 838-845, 846-849, wyrok Sądu Okręgowy w Lublinie z dnia 10 stycznia 2012 r. sygn. akt XI Ka 865/11, k. 890, uzasadnienie, k. 891-894, postanowienie Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 12 marca 2012 r. sygn. akt VII K 215/12, k. 905 z akt sprawy VII K 215/12).

W dniu 29 maja 2012 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka Czwarta w sprawie (...)G. przeciwko Polsce (Lexis.pl nr (...)) rozpoznał skargę powoda na przewlekłość przedmiotowego postępowania. ETPCz wskazał, że w dniu 14 lutego 2012 r. pozwany złożył jednostronne oświadczenie powiadamiając Trybunał, że jest gotów przyjąć, iż doszło do naruszenia proceduralnych przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 6 § 1 Konwencji. Zaproponował jednocześnie przyznanie skarżącemu zadośćuczynienia oraz odszkodowania w wysokości 10,500 złotych z tytułu szkody niemajątkowej oraz majątkowej. Zwrócił się także do Trybunału o skreślenie skargi na podstawie artykułu 37 Konwencji. Skarżący nie zgodził się na warunki zaproponowane w deklaracji jednostronnej. Podkreślił, że zaproponowana suma jest zbyt niska. Zwrócił się do Trybunału o kontynuowanie rozpoznania skargi. Trybunał zauważył, że w pewnych okolicznościach właściwym może okazać się skreślenie skargi na podstawie artykułu 37 ust. 1 (c) Konwencji na podstawie jednostronnego oświadczenia pozwanego Rządu, nawet jeżeli skarżący jest zainteresowany dalszym rozpoznawaniem jego sprawy. Rozstrzygnięcie, czy jednostronna deklaracja stanowi wystarczającą podstawę do stwierdzenia, że poszanowanie praw człowieka określonych Konwencją i jej protokołami nie wymaga dalszego rozpoznawania sprawy przez Trybunał, uzależnione będzie od szczegółowych okoliczności danej sprawy. Trybunał biorąc pod uwagę m.in. charakter podnoszonych zarzutów oraz wysokość zaproponowanej rekompensaty uznał, że właściwym jest skreślenie skargi z listy spraw na podstawie deklaracji jednostronnej w formie oświadczenia. Jednocześnie wskazał, że w związku z trwającym postępowaniem karnym nie jest wyłączone wystąpienie przez powoda z dalszymi roszczeniami za okres od dnia wydania decyzji (decyzja, k. 124-131).

W okresie, gdy postępowanie było zawieszona, w dniu 13 września 2012 roku, S. G. złożył kolejną skargę na przewlekłość postępowania, przy czym Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 10 października 2012 roku (sygn. akt XI S 13/12) nie uwzględnił jej, oddalając ją jako nieuzasadnioną. (skarga, k. 918-919, postanowienie Sądu Okręgowy w Lublinie z dnia 10 października 2012 r. sygn. akt XI S 13/12, k. 921-924 z akt sprawy VII K 215/12).

Wobec prawomocnego zakończenia postępowania o zasiedzenie (sygn. akt I Ns 473/09) Sąd Rejonowy w dniu 21 listopada 2012 podjął sprawę, uznając, iż ustały przyczyny jej zawieszenia. Sprawę jednocześnie skierowano na posiedzenie w przedmiocie umorzenia postępowania, co nastąpiło w dniu 16 stycznia 2013 roku. Podstawą rozstrzygnięcia był art. 17 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 1 § 2 kk w odniesieniu do pierwszego czynu aktu oskarżenia, zaś art. 17 § 1 pkt 10 kpk w odniesieniu do drugiego czynu aktu oskarżenia. (postanowienie Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt VII K 215/12, k. 932, postanowienie Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 16 stycznia 2013 r. sygn. akt VII K 215/12, k. 972-974 z akt sprawy VII K 215/12).

W dniu 21 grudnia 2012 roku M. G. (2) złożył skargę na przewlekłość postępowania we wszystkich dotychczasowych etapach, przy czym Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił ją postanowieniem dnia 13 marca 2013 roku w sprawie II S 5/13. (skarga, k. 979-980, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 marca 2013 r. sygn. akt IIS 5/13, k. 985 z akt sprawy VII K 215/12).

Postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 16 stycznia 2013 roku zaskarżyli obydwaj oskarżeni, zaś Sąd Okręgowy w dniu 29 maja 2013 roku w sprawie X Kz 262/13 uchylił je, nakazując sprawę rozpoznać ponownie. (zażalenie, k. 991-999, postanowienie Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 29 maja 2013 r. sygn. akt XI Kz 202/13, k. 1031-1033).

Postanowieniem z dnia 9 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej postępowanie w zakresie pierwszego czynu zostało zawieszona, zaś w zakresie drugiego czynu zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 kpk – pkt I i II. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 października 2013 roku (postanowienie Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 10 września 2013 roku VII K 215/12, k. 1093-1095 postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 października 2013 roku, XI Kz 600/13, k. 1119-1122 z akt sprawy VII K 215/12).

Ustalając powyższy bezsporny stan faktyczny Sąd oparł się na wskazanych dowodach.

W ocenie Sądu autentyczność powołanych powyżej dokumentów nie budzi wątpliwości, co do formy, w jakiej zostały sporządzone. W ocenie Sądu, brak było podstaw, by wyżej wymienionym dowodom odmówić przymiotu wiarygodności.

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań świadków: M. G. (2) (00:04:15, k. 272), H. G. (00:08:09, k. 272) oraz zeznań powoda S. G. (00:19:27, k. 272). Sąd nie podzielił jedynie zeznań S. G. oraz H. G., w których podali, że w związku z toczącym się postępowaniem karnym powód nie mógł podjąć pracy odpowiadającej jego wykształceniu i kwalifikacjom. Powód nie został skazany prawomocnym orzeczeniem, był zatem osobą niekaraną. Stosownie zaś do uzyskanej informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w B. w okresie od 2009 roku do 2013 roku Urząd dysponował ofertami zatrudnienia dla osób z wykształceniem, które posiada (k. 282).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie powód S. G. dochodził od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej oraz Prokuratora Rejonowego w Białej Podlaskiej zadośćuczynienia oraz odszkodowania z tytułu krzywdy oraz szkody doznanej z uwagi na przewlekłość postępowania sądowego toczącego się wobec powoda, który oskarżony został o to, że :

I. w okresie od 15 stycznia 2004 r. do dnia 19 marca 2004 r. w miejscowości M., gm. R., pow. (...), woj. (...), działając w celu przywłaszczenia, wspólnie z innymi ustalonymi osobami dokonał wyrębu i kradzieży z działki leśnej nr (...) drzewa o gatunku brzoza i olcha o łącznej masie 15.46 m³ i wartości 2027,52 zł na szkodę H. R., to jest o czyn z art. 278 § 1kk;

II. w okresie od grudnia 2003 r. do stycznia 2004 r. w miejscowości M., gm. R., pow. (...), woj. (...), działając w celu przywłaszczenia, wspólnie z innymi osobami dokonał wyrębu i kradzieży z działki leśnej nr (...) drzewa o gatunku brzoza, sosna i olcha o łącznej masie 20,63 m³ i wartości 2681,99 zł na szkodę B. W., to jest o czyn z art. 278 § 1 kk (akt oskarżenia k. 106 z akt sprawy VII K 215/12).

Wskazać przy tym należy, że postępowanie w zakresie I czynu zostało zawieszona, zaś w zakresie II czynu zostało prawomocnie umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 kpk – pkt I i II postanowienia Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 10 września 2013 roku VII K 215/12, utrzymanego w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 30 października 2013 roku, XI Kz 600/13 (k. 1091 z akt sprawy VII K 215/12).

Rangę prawa do sądu podkreśla przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, stanowiący m.in., że każdy ma prawo do rozpatrzenia sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki”, oraz art. 6 EKPCz. Za nieprzestrzeganie prawa do sądu możliwe jest poszukiwanie przez pokrzywdzonego rekompensaty majątkowej od państwa, zarówno przed sądami krajowymi, jak i przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

Podstawą prawną odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę powstałą przez naruszenie obowiązku rozpoznania przez sąd sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest przepis art. 417 k.c. in. n., regulujący odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek działań przy wykonywaniu władzy publicznej w sferze „imperium”.

Stosownie do treści art. 417¹ § 3 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Przepis art. 417¹ § 3 k.c. określa odpowiedzialność władzy publicznej za zaniechania w dokonywaniu aktów indywidualnych o charakterze władczym, czyli za uszczerbki spowodowane przewlekłością postępowania sądowego albo administracyjnego. Odpowiedzialność odszkodowawcza za niewydanie orzeczenia lub decyzji dotyczy tylko przypadków, gdy obowiązujący przepis prawa nakazywał sądowi lub organowi administracyjnemu wydanie orzeczenia lub decyzji. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: szkoda, zdarzenie ją wywołujące, polegające na niewydaniu orzeczenia lub ostatecznej decyzji, przy czym wskazana bezprawność musi być, co do zasady, stwierdzona we właściwym postępowaniu, oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy tak opisanym zdarzeniem a szkodą. Wykazanie powyższych przesłanek obciąża powoda (art. 6 k.c.).

Ustawodawca także w przypadku odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przewlekłością postępowania uzależnia dopuszczalność żądania odszkodowania od stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chociaż dopuszcza możliwość uchylenia przesłanki prejudykatu, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią. Stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego lub przygotowawczego następuje w trybie skargi określonej ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.), obowiązującej od 17 września 2004 r.

Ustawa ta stanowi, że przewlekłe jest postępowanie, które trwa dłużej, niż jest to konieczne do wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (art. 2 ust. 1 u.s.r.s.). Skarżący, obok żądania stwierdzenia przewlekłości postępowania, może żądać swoistego zadośćuczynienia w postaci sumy pieniężnej w wysokości od 2000 do 20 000 zł (art. 12 ust. 4 u.s.r.s.).

Z art. 15 i 16 ustawy wynika, że po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy, strona może dochodzić od Skarbu Państwa naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości postępowania, przy czym dotyczy to zarówno sytuacji, gdy strona nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania w jego toku, jak i sytuacji, gdy jej skargę w toku postępowania uwzględniono. Odpowiednia suma pieniężna, którą można przyznać w wyniku uwzględnienia skargi, nie stanowi więc pełnego zaspokojenia ewentualnych roszczeń odszkodowawczych. Wynika z tego, że skarga na przewlekłość w toku postępowania ma charakter wstępny i stanowi doraźną interwencję przeciwdziałającą bieżącej (trwającej) przewlekłości postępowania. Jej funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy, postanowienie uwzględniające skargę na przewlekłość postępowania wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, co do faktu stwierdzenia tej przewlekłości. Ustawodawca nie przesądził jednak, czy w postępowaniu o odszkodowanie sąd, uwzględniając roszczenie powoda, powinien – i ewentualnie na jakiej podstawie – wziąć pod uwagę wcześniejsze zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej, przyznanej w postępowaniu ze skargi na przewlekłość i pomniejszyć żądane odszkodowanie o tę kwotę. Ze względu na powszechne stosowanie w sprawach odszkodowawczych zasady *compensatio lucri cum damno*, wyrażającej metodę pomniejszania odszkodowania o korzyści uzyskane w wyniku wyrządzenia szkody, sąd w procesie odszkodowawczym powinien, uwzględniając roszczenie, wziąć pod uwagę wcześniejsze zasądzenie kwoty uzyskanej w postępowaniu ze skargi na przewlekłość.

Sąd orzekający o odszkodowaniu samodzielnie ocenia, czy w prawomocnie zakończonym postępowaniu doszło do bezprawnej przewlekłości. Jeżeli natomiast z przewlekłości postępowania osoba wywodzi skutki odszkodowawcze jeszcze przed prawomocnym zakończeniem rozstrzygającym sprawę co do istoty, to konieczne jest uzyskanie prejudykatu w postaci orzeczenia uwzględniającego skargę na przewlekłość uregulowaną przepisami ustawy, a postępowanie uregulowane w tej ustawie należy traktować wówczas jako „właściwe postępowanie” w rozumieniu art. 417¹ § 3 KC. (por. Z Banaszczyk [w:] Prawo zobowiązań - część ogólna. System Prawa Prywatnego. Tom 6, por red. dr hab. Adam Olejniczak, 2014, s. 870-873).

Wskazane przepisy ustawy nie są podstawą do roszczenia o odszkodowanie lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Podstawą taką mogą być w szczególności art. 417 in., 445 i 448 k.c., stosowane z uwzględnieniem orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 ust. 1 i art. 41 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) (postanowienie SN z dnia 27 czerwca 2008, III CZP 25/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, poz. 13).

Nie ma zatem przeszkód prawnych, aby strona, która poniosła szkodę na skutek przewlekłego rozpoznania sprawy, dochodziła jej wyrównania na ogólnych zasadach prawa cywilnego, także po prawomocnym zakończeniu sprawy. Oddalenie zaś skargi nie pozbawia strony możliwości dochodzenia naprawienia szkody na podstawie art. 417 k.c. (postanowienie SA w Białymstoku z dnia 24 stycznia 2007 r., I S 12/06, OSA 2007, z. 1, poz. 30).

Wskazać jednak należy, że o ile dla uwzględnienia żądania zasądzenia kwoty pieniężnej z tytułu przewlekłości postępowania na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o skardze, wystarcza samo stwierdzenie przewlekłości postępowania, gdyż o wysokości szkody orzeka sąd uznaniowo, to w wypadku dochodzenia odszkodowania z tytułu przewlekłości, samo stwierdzenie przewlekłości postępowania nie jest wystarczające. Odszkodowanie ma bowiem na celu zrekompensowanie szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z naruszeniem prawa polegającym na doprowadzeniu do przewlekłości postępowania (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 stycznia 2013 r. w sprawie I ACa 643/12). W takim przypadku strona musi wykazać w procesie odszkodowawczym, że sąd naruszył obowiązek wynikający z art. 45 Konstytucji, i to naruszenie (bezprawność) spowodowało szkodę pozostającą w normalnym związku przyczynowym z przewlekłością postępowania.

Odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa jest zatem zależna od tego, czy Sąd orzekający w sprawie o odszkodowanie stwierdzi przewlekłość postępowania, oraz ograniczona do wielkości szkody pozostającej w normalnym związku przyczynowym ze stwierdzoną przewlekłością (art. 361 kc). Odszkodowanie przysługuje przy tym nie za samą przewlekłość postępowania, lecz ma służyć naprawieniu szkody będącej następstwem przewlekłości postępowania.

W sprawie bezspornym jest, że decyzją z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie G. przeciwko Polsce Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, iż doszło do naruszenia w stosunku do powoda art. 6 § 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i z tej przyczyny przyznał powodowi kwotę 10,500 złotych tytułem słusznego zadośćuczynienia. Rozstrzygnięcie takie Trybunału, nie uzasadnia jednak samo w sobie żądania przez powoda dalej idących roszczeń finansowych w postaci zadośćuczynienia czy odszkodowania. Mieć trzeba bowiem na względzie, że zgodnie z treścią art. 41 Konwencji, jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słusne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie. Mając na względzie dyspozycje tego przepisu Trybunał przyznał powodowi wskazaną kwotę właśnie jako efekt słusznego zadośćuczynienia w okolicznościach faktycznych, które stanowią podstawę roszczenia w niniejszej sprawie. Powód dochodzi zatem zadośćuczynienia i odszkodowania w związku z postępowaniem za które uzyskał już stosowne zadośćuczynienie w związku z decyzją ETPCz. Trybunał wskazał, przy tym, iż w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie decyzja nie zamyka ona drogi do dochodzenia dalszego zadośćuczynienia w przypadku nadal trwającej przewlekłości.

Fakt wydania wskazanej decyzji nie zwalnia zatem strony od obowiązku wykazania pozostałych przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, w związku z prowadzonym postępowaniem tj fakt poniesienia szkody lub krzywdy z tym związanej oraz adekwatnego związku przyczynowego między przewlekłością a tymi zdarzeniami.

Wobec powyższego powód powinien wykazać wystąpienie przesłanek z art. 417 § 1, art. 445 lub art. 448 k.c. Nie wystarczy przy tym ogólne powołanie się na długotrwałość prowadzonego postępowania. Powinien udowodnić również jaki wpływ przewlekłość miała na doznaną przez niego szkodę i zakres naruszenia dóbr osobistych.

W sprawie powód podniósł ponadto ogólny zarzut bezprawności wszczęcia i prowadzenia wobec niego postępowania.

Żądanie obowiązku naprawienia szkody powód oparł na twierdzeniu o przewlekłości postępowania, jak również takiej bezprawności wszczęcia i prowadzenia postępowania, w wyniku czego utracił pracę i możliwości zarobkowe. Swoje twierdzenie oparł na fakcie wydania decyzji z dnia 27 czerwca 2008 roku którą L. Komendant Wojewódzki Policji odmówił dopuszczenia powoda do wykonywania zadań z użyciem broni znajdującej się na wyposażeniu Straży Ochrony Kolei. W uzasadnieniu decyzji powołano przepis art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 21 maja 1999 roku o broni i amunicji (Dz. U. Z 2004 roku, nr 52, poz, 525 ze zm.), zgodnie z którym, negatywną przesłanką dopuszczenia do posługiwania się bronią palną jest toczące się postępowanie karne o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu. W następstwie tego w dniu 11 listopada 2008 roku doszło do złożenia oświadczenia o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę. W tym zakresie powód wskazał, że wszczęcie i prowadzenie wobec niego postępowania karnego było bezprawne.

W judykaturze wskazuje się, że nie można wykluczyć, że w określonych przypadkach wszczęcie i prowadzenie przeciwko osobie postępowania karnego będzie mogło być uznane za czyn niedozwolony w rozumieniu przepisów art. 417 k.c. Byłoby tak, gdyby postępowanie wszczęto lub prowadzono przy oczywistym braku dowodów winy, ze świadomością sfabrykowania takich dowodów, bez zachowania podstawowych przepisów procedury itp. Natomiast nie jest wystarczającą podstawą poszukiwania odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie czy to art. 417 k.c., czy też np. art. 77 ust. 1 Konstytucji RP sama okoliczność, że w postępowaniu karnosądowym oskarżonego uniewinniono od zarzutu popełnienia zarzuconego mu przestępstwa, (por. wyroki SN z dnia 17 lutego 2011r., IV CSK 290/10, z 16.01.1978, I Cr 428/77, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19.05.2005, I ACa 1848/04.).

W tym zakresie podnieść należy, że czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają charakteru działań niezgodnych z prawem także wtedy, gdy przeprowadzone postępowanie karne zakończyło się wydaniem prawomocnego wyroku uniewinniającego, a tym bardziej umarzającego postępowanie. Obywatele muszą bowiem w interesie ochrony dobra wspólnego, jakim jest bezpieczeństwo publiczne, ponosić ryzyko związane z legalnym wdrożeniem postępowania karnego. Nie ulega więc wątpliwości, że jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, wszczęcie śledztwa lub dochodzenia jest działaniem zgodnym z prawem. Tak samo należy ocenić wniesienie aktu oskarżenia, jeżeli postępowanie przygotowawcze dostarczyło podstaw do dokonania tej czynności. W sprawie nie sposób uznać, że działanie takie na wskazanym etapie było nieuzasadnione. Samo wydanie wyroku umarzającego czyn z pkt II z uwagi na brak skargi uprawnionego podmiotu nie uprawnia do odmiennego stwierdzenia, tj. że wniesienie aktu oskarżenia było nielegalne. Bezspornie postępowanie w sprawie o czyn z pkt I nadal toczy się, więc nie ma na obecnym etapie również z tego powodu podstaw do przyjęcia, że ma ono charakter bezprawny. Bezprawność w ujęciu art. 417 kc, będzie występowała wówczas gdy decyzja funkcjonariusza publicznego będzie pozostawała w sprzeczności z norami prawa. Niezgodność z prawem w rozumieniu art. 77 ust. 1 Konstytucji zachodzi w każdym wypadku, gdy orzeczenie lub decyzja odbiega od wzorca ustawowego, który określa zakres kompetencji organu, sposób postępowania i treść rozstrzygnięcia, przy czym wzorzec ten dotyczy zarówno organów pierwszej instancji, jak i drugiej instancji. Zatem samo wszczęcie postępowania karnego, w toku którego doszło ostatecznie od umorzenia postępowania, nie stanowi samo w sobie o bezprawności działania danego funkcjonariusza państwowego.

W przedmiotowej sprawie Prokurator Rejonowy wszczął postępowanie karne z zawiadomienia poszkodowanego, co do którego brak było podejrzeń, że świadomie zarzuca działania nieprawdziwe. Prokurator przeanalizował materiał

dowodowy i uznał, że zachodzą podstawy dla udzielenia ochrony poszkodowanemu poprzez wszczęcie stosowanego postępowania. Ciężar dowodu spoczywa na stronie powodowej. Powód miał udowodnić, iż decyzja o wszczęciu postępowania karnego została wydana przy naruszeniu przez pozwanego zasad postępowania karnego oraz norm prawa stanowionego, co do kwalifikacji prawnej. Tych okoliczności powód nie udowodnił, a analiza aktu postępowania karnego nie daje podstaw do przyjęcia bezprawności działania Prokuratora. Jak już wskazano samo umorzenie postępowania nie jest samo w sobie jak uważa skarżący podstawą do przyjęcia bezprawności działania. Obywatele w interesie ochrony dobra wspólnego, jakim jest bezpieczeństwo publiczne muszą ponosić ryzyko związane z legalnym wdrożeniem postępowania karnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2012r., w sprawie IV CSK 165/12). Nie można postawić stanowczej tezy, iż na etapie postępowania przygotowawczego zgromadzone przez prokuraturę dowody nie były wystarczające do wszczęcia postępowania przeciwko powodowi i skierowania do sądu aktu oskarżenia.

Wskazać należy, że w dniu 19 maja 2006 roku powodowi przedstawiono zarzut dokonania przedmiotowych czynów. Akt oskarżenia przesłano do Sądu w dniu 21 lipca 2006 roku. Odnośnie tego okresu powód nie przedstawił argumentów przemawiających, iż już w tej dacie, tj. rozwiązania stosunku pracy, występowała przewlekłość postępowania, a postępowanie prawidłowo prowadzone uległoby prawomocnemu zakończeniu przed tą datą. Twierdzenie takie byłoby tym bardziej nie oparte na jakiegokolwiek podstawie, że do umorzenia postępowania za czyn z pkt II doszło w związku z ukończeniem postępowania cywilnego w sprawie o zasiedzenie nieruchomości, co nastąpiło dopiero postanowieniem z dnia 13 grudnia 2011 roku, postępowanie zaś odnośnie nabycia działki objętej czynem opisanym w pkt I w trybie uwłaszczenia trwa nadal i nie ma możliwości przyjęcia że zakończy się ono określonym rozstrzygnięciem. Postępowanie odnośnie tego czynu nadal trwa, jest jednak zawieszona z uwagi na toczące się postępowanie cywilne. Powód nie tylko nie wykazał, ale również nie złożył jakichkolwiek wniosków dowodowych na okoliczność tego że dany sposób prowadzenia postępowania spowodował u niego szkodę (postanowienie, k. 79, akt oskarżenia, k. 105-108).

Ponadto ewentualna przewlekłość postępowania karnego, nie pozostawała w związku przyczynowym ze szkodą majątkową, której naprawy powód żąda w sprawie niniejszej, skoro prowadzenie postępowania karnego nie wiązało się z utratą jego możliwości zarobkowych. W tym zakresie powód nie wykazał, że w związku z utratą zatrudnienia nie był w stanie podjąć zatrudnienia odpowiadającego jego wykształceniu lub też, że z tego tytułu uzyskałby niższe wynagrodzenie. Powód miał przy tym możliwości zarobkowe, wykonuje prace dorywcze, posiada około 8 hektarowe gospodarstwo rolne, w którym pracując może osiągać dochody.

Odnosząc się do żądania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, jak wskazano wyżej, podstawą może być przepis art. 448 k.c. Pojęcie krzywdy, wskazane w przepisie oznacza szkodę o charakterze niemajątkowym, będącą następstwem naruszenia dobra osobistego.

Zgodnie z treścią art. 23 kc dobra osobiste człowieka, takie jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W świetle art. art. 24 § 1 i § 2 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

Wskazać należy, że prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki nie jest takim dobrem osobistym. Dobra osobiste, ujmowane są w kategoriach obiektywnych, jako wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z człowiekiem, decydujące o jego bycie, pozycji w społeczeństwie, będące wyrazem odrębności fizycznej i psychicznej oraz możliwości twórczych, powszechnie uznane w społeczeństwie i akceptowane przez system prawny. Nerozerwalne związanie tych

wartości, jako zespołu cech właściwych człowiekowi, stanowiących o jego walorach, z jednostką ludzką wskazuje na ich bezwzględny charakter, towarzyszący mu przez całe życie, niezależnie od sytuacji w jakiej znajduje się w danej chwili. Katalog dóbr osobistych, wymienionych w art. 23 k.c., pozostających pod ochroną prawa cywilnego jest otwarty i wraz ze zmianami stosunków społecznych mogą pojawiać się i znikać pewne dobra, co jednak nie oznacza, że należy do niego zaliczyć prawo do sądu (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 640/09).

Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala przy tym na przyjęcie, że w związku z prowadzonym postępowaniem doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda (godności, dobrego imienia, wolności, zdrowia) na skutek naruszenia prawa do sądu, co przejawiać się miało koniecznością uczestniczenia w postępowaniu karnym z zarzutem popełnienia przestępstwa. Powód poza ogólnymi stwierdzeniami, że prowadzone przewlekłe postępowanie spowodowało wystąpienie u niego schorzeń oraz pogorszenia stanu zdrowia nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów. Nie wykazał, jakie dolegliwości zdrowotne były następstwem postępowania karnego, przy czym powinien zaś nie tylko wykazać na swój zły stan zdrowia ale także to, że jest on wynikiem trwającego postępowania karnego. Zaniechał jednak przeprowadzenia w tym zakresie dowodu. Nie ulega przy tym wątpliwości, że od początku procesu karnego, powód cierpiał na dolegliwości zdrowotne, co skutkowało odraczeniem rozpraw. Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wskutek postępowania doszło do ich nasilenia lub doznania jakichkolwiek krzywd. Brak przeprowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (przy jednoczesnym braku zgłoszenia jakichkolwiek wniosków dowodowych) czyni niemożliwym weryfikację żądania.

Nie sposób przyjąć by stanowił naruszenie godności powoda dyskomfort wynikający z konieczności stawiania się na kolejne rozprawy, czy też stres stanowiący konsekwencję faktu pozostawania pod zarzutem popełnienia czynu zabronionego w toczącym się procesie karnym. Niewątpliwe dolegliwości jakich doznaje osoba oskarżona, wiążące się z samym faktem prowadzenia w stosunku do niej postępowania sądowego, nie są tożsame z naruszeniem jej dóbr osobistych. Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wszczęcie lub prowadzenie postępowania stanowiło przejaw poniżającego traktowania powoda.

Nie zostało naruszone dobro osobiste w zakresie dobrego imienia. Podnieść należy, że do zakończenia postępowania karnego wobec powoda służy mu domniemanie niewinności, a sam fakt prowadzenia postępowania stanowi o naruszeniu tego dobra osobistego. Nie wykazano przy tym aby ujawniono danych powoda do publicznej wiadomości ani osobom postronnym. Prawo do sądu powoda było realizowane właśnie poprzez rozpatrywanie oskarżenia przeciwko niemu w postępowaniu sądowym, cechującym się jawnością i kontradiktoryjnością.

W toku omawianego postępowania karnego nie stosowano względem powoda środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Co do zasady nie mogło zatem dojść do naruszenia dobra osobistego powoda, jakim jest jego wolność osobista. Przymusowe doprowadzenie na rozprawę nie jest zaś instytucją związaną stricte z rolą oskarżonego w procesie. M.in. z przepisu art. 177 Kodeksu postępowania karnego wynika obowiązek stawiennictwa świadka, który stanowi, że każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek się stawić i złożyć zeznania. Konsekwencją nieusprawiedliwionego niestawiennictwa może być kara porządkowa a także, zatrzymanie świadka (a także biegłego tłumacza lub specjalisty) i jego przymusowe doprowadzenie do sądu (art. 285 k.p.k.).

Prokuratorowi nadzorującemu postępowanie przygotowawcze oraz Sądowi rozpoznającemu sprawę powoda nie można przypisać takich działań, które naruszałyby jego dobra osobiste i spowodować mogły u niego cierpienia psychiczne i krzywdę moralną. Samo przedstawienie mu zarzutów i następnie wniesienie do Sądu aktu oskarżenia przeciwko niemu, czy też przewlekłość postępowania nie stanowi takiej okoliczności. Korzystne dla powoda orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie zwalniało go zaś od przeprowadzenia dowodu na okoliczności, które są podstawą jego twierdzeń faktycznych leżących u podstaw żądania zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia.

Nie ma zatem podstaw do zasądzenia kwoty zadośćuczynienia pieniężnego.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania uzasadnia treść art. 102 k.p.c. Wprawdzie powód jest stroną przegrywającą sprawę, jednakże w niniejszej sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Powód był subiektywnie

przekonany o słuszności swoich roszczeń i zwolniony od kosztów sądowych w całości. Jest bezrobotnym bez prawa do zasiłku.

Z tych też względów Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów pozwanemu oraz na podstawie art. 113 pkt 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r., Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) nieuiszczone opłaty, których powód nie miał obowiązku uiścić, Sąd przejął w całości na rachunek Skarbu Państwa.

Mając powyższe na uwadze na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.